

GEVRAAGD ADVIES PLAN VAN AANPAK THUISZITTERS

Gemeente Arnhem
T.a.v. college van Burgemeester en Wethouders
Postbus 9029
6800 EL Arnhem
Per mail: len.Kiggen@arnhem.nl

cc. Naam beleidsmedewerker: len Kiggen
Naam contactpersoon: Karen Fierkens
Naam wethouder: Bob Roelofs

Arnhem, 11 oktober 2024

Onderwerp: Gevraagd advies plan van aanpak thuiszitters

Geacht college,

In aansluiting op uw schrijven van 12 september 2024 heeft u Adviesraad jeugd & Wmo gemeente Arnhem (verder de Adviesraad) gevraagd te adviseren over het Plan van aanpak thuiszitters.

Situatieschets

In het plan van aanpak wordt uitgelegd dat de aanpak thuiszitters onderdeel uitmaakt van het stadsprogramma 'Perspectief voor de jeugd', omdat extra aandacht voor deze groep nodig is. Daarnaast heeft de gemeenteraad vanwege de Arnhemse cijfers verzocht om een plan van aanpak. Voor een verdere schets van de context verwijst de adviesraad graag naar het plan van aanpak zelf.

Wat betekent het voorstel voor de inwoners in het algemeen en de kwetsbare inwoners in het bijzonder?

Het plan van aanpak beschrijft actiepunten die thuiszitten moeten voorkomen of om bij te dragen aan dat kinderen en jongeren minder lang thuiszitten. Elk kind heeft immers recht op de kans om zich te ontwikkelen binnen de eigen mogelijkheden en op een toekomst waarbinnen het kan leren en ontwikkelen.

Bevindingen van de adviesraad

Algemeen

De adviesraad is van mening dat het plan van aanpak op gedegen wijze beschreven is. Er wordt uitgebreid ingegaan op diverse aspecten van de problematiek. Wat de adviesraad wel mist, is belichting vanuit de pedagogische/didactische invalshoek; juist daar zouden

instrumenten en middelen kunnen liggen om deze kinderen en jongeren te helpen. Daarom besteedt de adviesraad verderop in dit adviesstuk specifiek aandacht aan dit aspect middels een aparte paragraaf.

De adviezen in dit document hebben mogelijkwerwijs voornamelijk betrekking op de uitvoering, zoals de uitwerking van de doelen zoals benoemd in paragraaf 8.1. In dat geval treedt de adviesraad graag in overleg met betrekking tot het moment en de wijze van verwerking van deze adviezen.

Inleiding

Er wordt ingegaan op de samenwerking met diverse partijen. De adviesraad is van mening dat ook de ouders, evenals de leerling zelf, daar nadrukkelijk onderdeel van uitmaken; een goede samenwerking met ouders vanaf de start is volgens de adviesraad van belang om het vertrouwen van de leerling te verkrijgen.

Advies:

Benoem ook de ouders, evenals de leerling zelf, als onderdeel van de samenwerkende partijen.

Paragraaf 3 - Thuiszitters in beeld

Er worden verschillende, zwaarwichtige, redenen genoemd dat kinderen en jongeren (tijdelijk) thuis zitten. De reden kan echter ook minder ingewikkeld zijn. Soms zijn er bijvoorbeeld redenen die hoofdzakelijk administratief van aard zijn zoals het ontbreken van een vervoersverklaring of een te laat afgegeven toelaatbaarheidsverklaring.

Advies:

Besteed ook aandacht aan de meer praktische elementen die oorzaken vormen voor thuiszitten, zoals het verkorten van de termijn voor het afgeven van bovengenoemde verklaringen. Zes weken is te lang en een behoorlijk verlies van onderwijsleertijd (op totaal veertig weken onderwijs).

Paragraaf 3.1 – Definitie van ‘thuiszitters’

Uit een gesprek met een coördinator bij SWV PassendWijs heeft de adviesraad begrepen dat er ten aanzien van absoluut verzuim te weinig uitwisseling plaatsvindt tussen PassendWijs en gemeente/RBL Midden-Gelre, als gevolg van de privacywetgeving. Dit lijkt aan te sluiten bij de constatering in paragraaf 4.2 van het plan van aanpak. In het gesprek werden als voorbeeld kinderen in de asielopvang genoemd; PassendWijs heeft geen informatie over deze groep, waardoor ondersteuning om passend onderwijs te bieden niet mogelijk is.

Advies:

Geef prioriteit aan het – zo spoedig mogelijk – opstellen van een convenant op waarin dit geregeld wordt (actiepunt 4). De adviesraad kan uit het plan niet opmaken of voor dit actiepunt al een termijn bepaald is en verneemt graag nadere informatie daarover.

Paragraaf 3.2 – Cijfers

Er is sprake van een zorgwekkende stijging van het aantal thuiszitters in Nederland. Passend onderwijs is niet altijd in staat de problemen op te lossen. Bij basisschool leerlingen is er vaak sprake van een complexe problematiek. Er wordt gesproken over handelingsverlegenheid, dit mag in de ogen van de adviesraad niet onderschat worden. Hieronder volgen enkele adviezen

die de adviesraad mee wil geven voor de uitvoering en het omgaan met die handelingsverlegenheid:

Adviezen:

- Kijk met de betrokkenen naar soms onorthodoxe maatregelen, probeer daarbij out-of-the-box te denken.
- Een zorgarrangement voor de individuele leerling moet mogelijk zijn (in het verlengde van actiepunt 7?).
- Het doel dat de jongere uiteindelijk weer onderwijs of een dagbesteding moet (altijd) voor ogen gehouden worden.
- Jongerenwerkers kunnen (hierbij) een grotere rol krijgen.

Voorbeeld: Overplaatsing naar eenzelfde schoolsoort in een andere wijk van Arnhem – adviezen van de adviesraad zijn dan:

- Geef school en leerling even ruimte.
- De bekostiging is vaak een barrière, los dit samen op.
- Vraag op voorhand een toelaatbaarheidsverklaring aan.
- Betrek ouders nadrukkelijk bij de oplossing / het proces.

Als het vastloopt :

- De onderwijsconsulenten (aangesteld door de overheid) kunnen hulp bieden bij wet en regelgeving, plaatsing schorsing, het opstellen van een OPP, enz. Deze hulp is gratis en onafhankelijk.
- Neem de onderwijsconsulent mee in het plan van aanpak.

De adviesraad herkent het in de duiding van de cijfers genoemde beeld dat de overgang van voortgezet onderwijs naar mbo een kwetsbaar moment is, voor een groeiende groep leerlingen.

Adviezen:

- Investeer in de – noodzakelijke – verbetering van deze overstap.
- Voor het mbo: voorkom thuiszitters in het MBO door intensieve coaching en loopbaanoriëntatie.

Paragraaf 5.2 – Ouders

De adviesraad is van mening dat niet op een te strikte wijze vastgelegd moet worden wie de regie heeft; de ouders zouden daarover moeten kunnen meedenken én -beslissen. Het is belangrijk dat er onderling vertrouwen is. Hiervoor is het tevens van belang dat ouders vanaf het begin betrokken worden, zodat zij zich serieus genomen voelen. In de huidige situatie is

gebleken dat ouders soms niet weten wie de regie heeft en waar ze hun vragen kunnen stellen (vanuit de school is het vaak de Intern Begeleider die een belangrijke rol vervult in alle contacten). De adviesraad is zich er hierbij van bewust dat het voor onderwijsinstellingen niet altijd even eenvoudig is om goed af te stemmen op/met ouders/verzorgers, die vaak goed geïnformeerd, kritisch en betrokken zijn.

Paragraaf 6.2 – Aandachtspunten uit de ophaalsessies

Vraag:

Binnen welke termijn worden de genoemde punten uitgevoerd?

Paragraaf 7 – Actiepunten voor verbetering

- Punt 3 ('thuiszitterstafels' voor het PO, VO en MBO): De adviesraad ziet dit als een positief antwoord op het soms traag reageren op een leerling die langdurig thuis zit. De adviesraad ontvangt (t.z.t) graag meer informatie over de thuiszitterstafels, zoals het niveau waarop deze opereren, hoe – o.a. met het oog op privacy – wordt omgegaan met casuïstiek die daar mogelijkterwys ter sprake zal komen en op welke wijze kennis en ervaring van goede voorbeelden elders meegenomen worden.

Adviezen:

- Maak hiervan geen onnodig bureaucratisch geheel.
- Doe het met toestemming van ouders.
- Maak korte vermeldingen (afspraken, actiepunten, wie doet wat, etc).

- *Verzoek:*

De adviesraad ontvangt graag toelichting met betrekking tot het inrichten van een speciale voorziening in Elst, het Welzien. De dagopvang daar is vooral gericht op hoogbegaafden. Dit roept een beeld op van afzondering tegenover het streven naar inclusie.

Paragraaf 8.1 – Uitvoering

Er wordt gesproken over (het aannemen van) een projectleider. De adviesraad is van mening dat de periode van één jaar kort is voor zo'n omvangrijk project.

Verzoek:

De adviesraad ontvangt, zodra deze beschikbaar is, graag het profiel en een taakbeschrijving van de projectleider. Vragen die de adviesraad daarin beantwoord zou willen zien, zijn in ieder geval de volgende:

- Heeft de projectleider de regie in het hele proces, en houdt én bewaakt hij/zij overzicht op het geheel?
- Initieert de projectleider de bijeenkomsten?
- Komt de projectleider met voorstellen?
- Overlegt de projectleider met betrokken partijen?

Adviezen vanuit de pedagogische/didactische invalshoek

Zoals opgemerkt mist de adviesraad in het plan van aanpak de belichting vanuit de pedagogische/didactische invalshoek. De adviesraad acht dit element van belang omdat daar in zijn ogen instrumenten en middelen liggen om de kinderen en jongeren te helpen. Hierover wil de adviesraad in ieder geval het volgende meegeven:

- ➔ Er zal in veel gevallen sprake moeten zijn van maatwerk en vaak individuele trajecten, aangezien bij een aanzienlijke groep sprake is van complexere 'problematiek', bijvoorbeeld hoogbegaafdheid in combinatie met een stoornis in het autistisch spectrum, ADHD, dyslexie, emotioneel-empathisch vermogen, etc.
- ➔ Daarnaast is er het effect van thuiszitten op zichzelf. De coronaperiode heeft ons geleerd hoe schadelijk het voor kinderen is om niet naar school te kunnen. Kinderen missen hun leeftijdsgenoten, de structuur van de dagindeling, de vertrouwde leerkracht, enzovoort. Er was een verhoogde kans op depressief gedrag. Ook dit pedagogisch aspect moet volgens de adviesraad serieus meegewogen worden, bij het zoeken naar snelle oplossingen.
- ➔ Didactisch lopen thuiszittende kinderen achterstanden op. Dit werkt frustrerend. Als de kinderen weer terugkeren op school lopen ze in de leerstof achter op hun klasgenoten. Om een terugval te voorkomen moet gekeken worden naar een korte periode van extra ondersteuning. Dit geldt overigens ook voor kinderen die langdurig ziek zijn. Een bijkomende zorg is of scholen in staat zijn deze kinderen daadwerkelijk het onderwijs te bieden wat ze nodig hebben – gelet op de krapte op de arbeidsmarkt waar scholen veelal mee te maken hebben.

Adviezen:

- Voorkom lange thuiszitperioden door snel actie te ondernemen en duidelijk te maken: wat doet de school, de wijkcoach, de ambtenaar leerplicht, het samenwerkingsverband. Betrek direct de ouders bij het traject.
- Voorkom het oplopen van achterstand van de leerstof. Wellicht zijn er in de wijken vrijwilligers die met kinderen thuis werken. Geef kinderen vooral het gevoel dat leren belangrijk is. Betrek de ouders hier nadrukkelijk bij.

Wij gaan ervan uit dat u dit advies zult opnemen in het Raadsinformatiesysteem ten behoeve van de informatie-, commissie- en raadsvergaderingen en zien een reactie op dit advies door uw college met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Namens de Adviesraad jeugd & Wmo gemeente Arnhem,

Elvira Flaton
Voorzitter